

Jopo-opettajuuden vahvistaminen ja jopo osana kouluyhteisöä

Rauma 18.9.2018

Tiina Pilbacka-Rönkä Valteri, Mikael
tiina.pilbacka-ronka@valteri.fi

Toiveita sisällöstä:

- Eväitä erilaisten oppilaiden kohtaamiseen
- Opetuksen toiminnalliset ratkaisut
- Laaja-alaiset kokonaisuudet
- Jopo osana kouluyhteisöä
- Jopo-oppilaiden rekrytointi

- Yhteistyö oppilaiden huoltajien kanssa

- Työhyvinvointi

Erilaisilla oppijoilla voi olla

1) Oppimisvaikeuksia

❖ erityisiä oppimisvaikeuksia

- lukivaikeus
- matematiikan vaikeus

❖ laaja-alaisia oppimisvaikeuksia

- tiedon vastaanottaminen, käsittely ja tuottaminen

Erilaisilla oppijoilla voi olla

1) Oppimisvaikeuksia

❖ erityisiä oppimisvaikeuksia

- lukivaikeus
- matematiikan vaikeus

❖ laaja-alaisia oppimisvaikeuksia

- tiedon vastaanottaminen, käsittely ja tuottaminen

2) Vaikeuksia kommunikoinnissa

❖ puheen, kielen ja kuulon vaikeuksia

❖ dysfasia

- vastaanottamisen vaikeus = ymmärtämisen vaikeus
- tuottamisen vaikeus

Kielen ymmärtämisvaikeudet

Lapsi

- vastaa väärin tai epätasaisesti tehtyyn kysymykseen.
- ei osaa noudattaa annettua ohjetta.
- etsii ympäriltään vihjeitä sille, mitä hänen odotetaan tekevän.
- vastaa tai toimii viiveellä - hidas lapsi voi olla ymmärtämisvaikeuksinen lapsi.
- toistaa kuulemansa.
- on keskittymätön, levoton, häiritsevä. Ymmärtäminen on vaativaa ja voimia kuluttavaa.

Ilmaisun vaikeudet

- ääntäminen ja sanojen hakeminen voi olla vaikeaa
- hölynpölypuhe
- sanasto rajoittunut: pronomini puhetta, fraaseja
- harvoja verbejä esim. ”menee” korvaa hyppää, kiipeää
- käyttää kiertoilmauksia: se millä hakataan
- vaikeus oppia uusia sanoja
- sanasekaannuksia
- täytesanat uh, ää, tuota
- toistot, tauot
- kuvainnollinen kieli erityisen vaikeaa: ”sotilaan silmin”
- **nimeämisvaikeus:** vaikeus palauttaa sanoja mieleen: pitäisi olla mahdollisuus tunnistamiseen

3)Tarkkaavuuden pulmia

Usein ja toistuvasti

- jättää huomiotta yksityiskohtia, huolimattomuusvirheitä
- vaikeuksia keskittyä tehtäviin
- ei näytä kuuntelevan suoraan puhuteltaessa ja jättää seuraamatta ohjeita
- vaikeuksia oman toiminnan ohjauksessa
- välttelee ja on haluton suorittamaan tehtäviä
- kadottaa työssä tarvittavat välineet
- häiriintyy helposti ulkopuolisista ärsykkeistä
- unohtaa asioita päivittäisessä toiminnassa

Yliaktiivisuus

Usein ja toistuvasti oppilas

- liikuttelee hermostuneesti käsiä tai jalkoja tai kiemurtelee istuessaan
- poistuu paikaltaan luokassa
- juoksentelee tai kiipeilee sopimattomissa tilanteissa
- vaikeuksia leikkiä tai harrastaa mitään rauhallisesti
- jatkuvassa menossa, ”duracell”
- aiheuttaa ääntä ja puhuu jatkuvasti

Impulsiivisuus

Usein ja toistuvasti oppilas

- vastailee kysymyksiin ennekuin ne on esitetty loppuun
- vaikeuksia odottaa omaa vuoroaan sosiaalisissa tilanteissa
- keskeyttää toiset tai on tunkeileva
- ehtii ensimmäisenä joka paikkaan
- toteuttaa ajatuksensa ajattelematta seurauksia
- tapaturma-alttius suuri
- Impulsiivisuutta ilmenee myös muilla kuin ylivilkkäillä.

Tarkkaamattomuus

- ADHD= Attention deficit hyperactivity disorder
- ADD= Attention deficit disorder
- **ADHD edustaa ulospäin suuntautunutta impulsiivista ja hyperaktiivista käyttäytymistä**
- **ADD edustaa sisäänpäin vetäytyvää käyttäytymistä**
- **Yhdistetty ilmenemismuoto**

4) Emotionaalisia vaikeuksia

- vaikeuksia tunteiden hallitsemisessa ja kontrolloimisessa
- kyvyttömyys luoda ja ylläpitää tyydyttäviä suhteita tovereihin tai aikuisiin
- sopimattomat käyttäytymismuodot tavallisissa tilanteissa
- yleinen onneton tai depressiivinen mieliala
- runsaasti fyysisiä oireita ja pelkoja
- impulssien ja stressin hallinta vaikeaa
- kyvyttömyys oppia, jota ei voida selittää älyllisillä, sensorisilla tai fyysisillä tekijöillä

Traumatisoituneet lapset

- Lapsi on joutunut kokemaan voimakasta henkistä stressiä.
- Kokemus ylittää lapsen ymmärryksen ja käsityskyvyn.
- voi olla yksittäinen tapahtuma tai toistuvat kokemukset esim. kiintymyssuhteissa
- Pelkään - en luota kehenkään
- Minun vikani - syyllisyys
- Olen huono - häpeä, arvottomuus
- En osaa kuitenkaan, en edes yritä - kielteinen minäkäsitys
- En selviydy - kohtalouско, unelmien puute

5) Käyttäytymisen haasteita = sosiaalinen sopeutumattomuus

- alkaa yleensä uhmakkuushäiriönä
- rikkoo annettuja ja olemassa olevia käyttäytymissääntöjä
- on keskittymishaluton tai -kyvytön
- käyttää asiatonta kieltä
- käyttäytyy aggressiivisesti
- herättää pelkoa ympäristössään

6) Aspergerin oireyhtymä (AS)

- kuuluu autismin kirjoon
- sosiaalisten tilanteiden hallinnan vaikeus
- nonverbaalin viestinnän vaikeuksia
- puheen ja kielen hallinnan vaikeuksia: pikkutarkkaa, ääni, ymmärtäminen
- kapeat kiinnostuksen kohteet
- kömpelyys
- yliherkkyys aistiärsykkeille
- vaikea kestää rutiinien muutoksia

Muita mahdollisia haasteita

- aistivammaisuutta
- liikkumiseen liittyviä vaikeuksia
- kehitysvammaisuutta
- autismia
- erityislahjakkuuksia

Nimeämisestä huolimatta

- Ihmisen kohtaaminen tärkein
- Pyrkimys hyvään, tehokkaaseen ja tulokselliseen oppimiseen ei poistu, vaikka vaikeus on todennettu
- Mikään ei muutu, ellei nimeämisen jälkeen ryhdytä toimenpiteisiin.
- Yleensä oppimisympäristön muutokset ja asenteen muuttaminen ovat ne keinot, jotka auttavat.

Positiivinen kohtaaminen

- **PLACE**
- **Leikkisyys (Play)**
- **Rakkaus (Love)**
- **Hyväksyntä (Accept),**
- **Aito kiinnostuneisuus (Curios)**
- **Empaattisuus (Empathy)**

• Kuva Pixabay

Bace-asenne

- **Läsnäolo**

- fyysinen
- psyykkinen

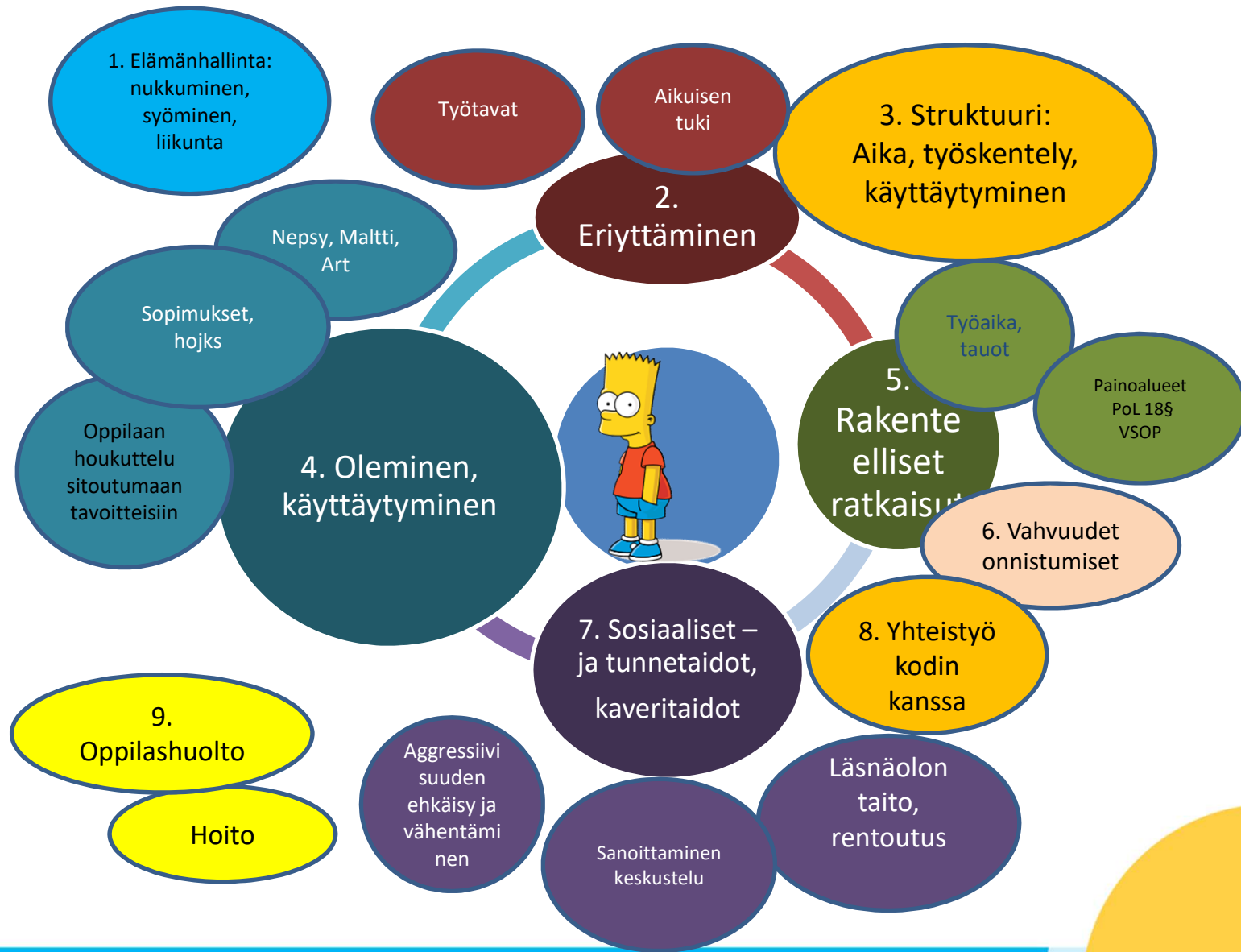
- **Rauhallisuus**

- **Kuunteleminen**

- **Kysyminen**

- **Peilaus**

Ajan jäsentäminen: aika tehdään näkyväksi

- tiimalasi, munakello, sekundaattori, musiikki, äänimerkki...
- kuvat tulevista toiminnoista
- kellon tunteminen
- kalenteri, vuosiympyrä
- mennyt aika: päiväkirja: myös kuvat
- Mitä tapahtuu seuraavaksi?
- Mitä on sen jälkeen?
- Mikä on esim. päivän kokonaisuus?
- Kuinka pitkä aika on seuraavaan tapahtumaan?

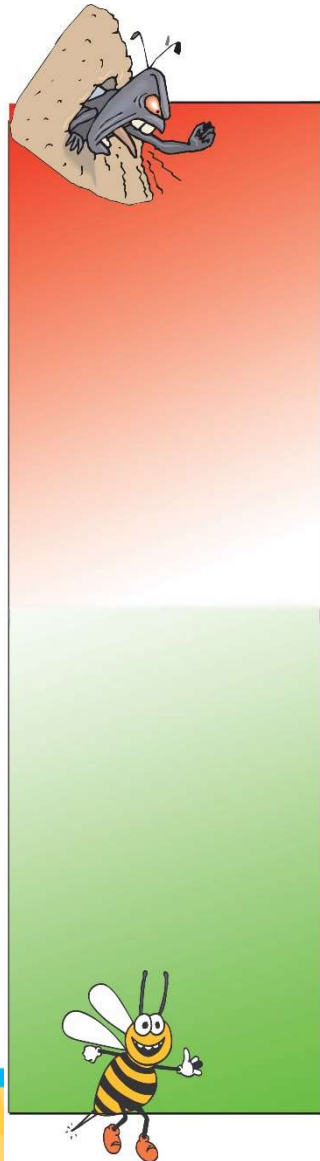
- käyttäytymisen ymmärtäminen struktuurin avulla
- emootioiden hallinta
- esim. liikennevalot
- käyttäytymisohjeet eri tilanteisiin
- tehtäväanalyysi

Käytöksen liikennevalot

HYVÄ Kiitos!

VARO pysähdy
ja mieti

SEIS tilanne
selvitettävä

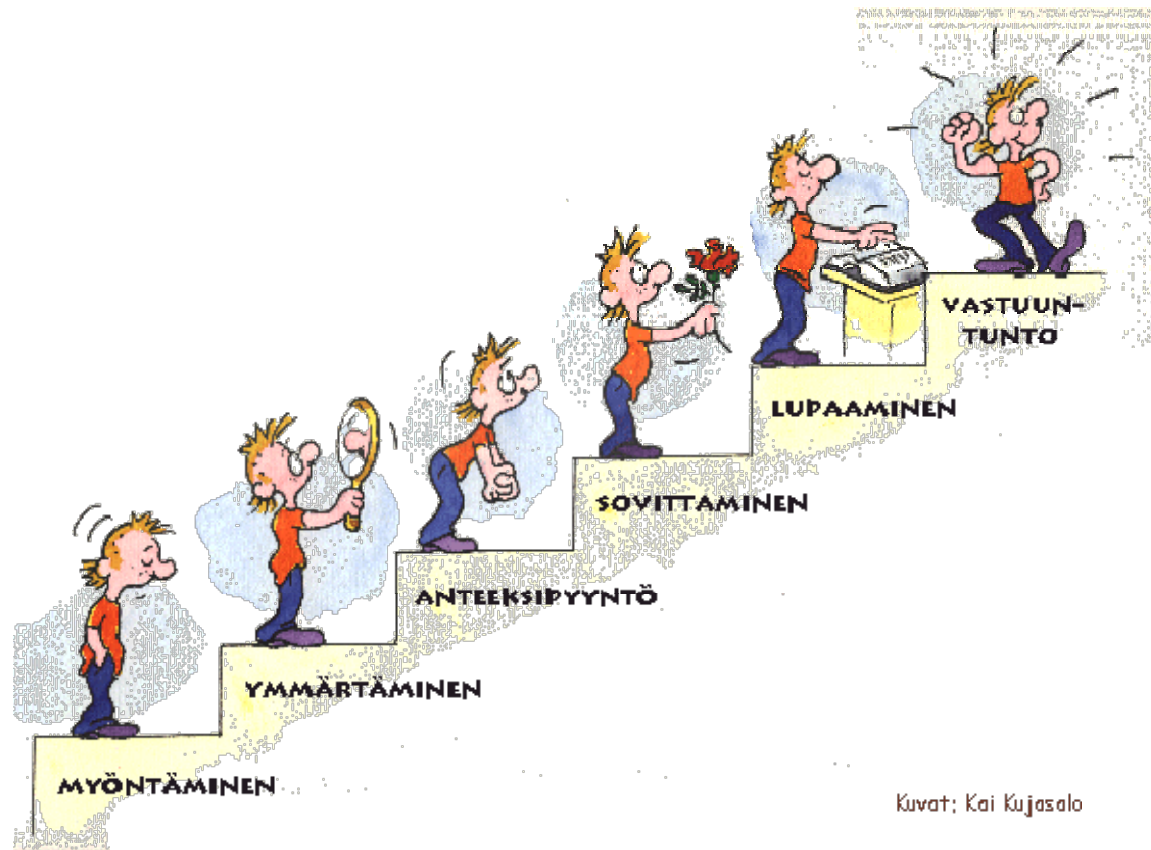

HALLITSEN ITSENI,
KUN

1. STOP! Kantapäät yhteen, käännös toiseen suuntaan.
2. Ota vähintään 5 askelta poispäin.
3. Laske HITAASTI kymmeneen ja sitten kymmenestä yhteen.
4. Käy vessassa pesemässä kasvot kylmällä vedellä.
5. Tule tupaan!

Vastuun portaat

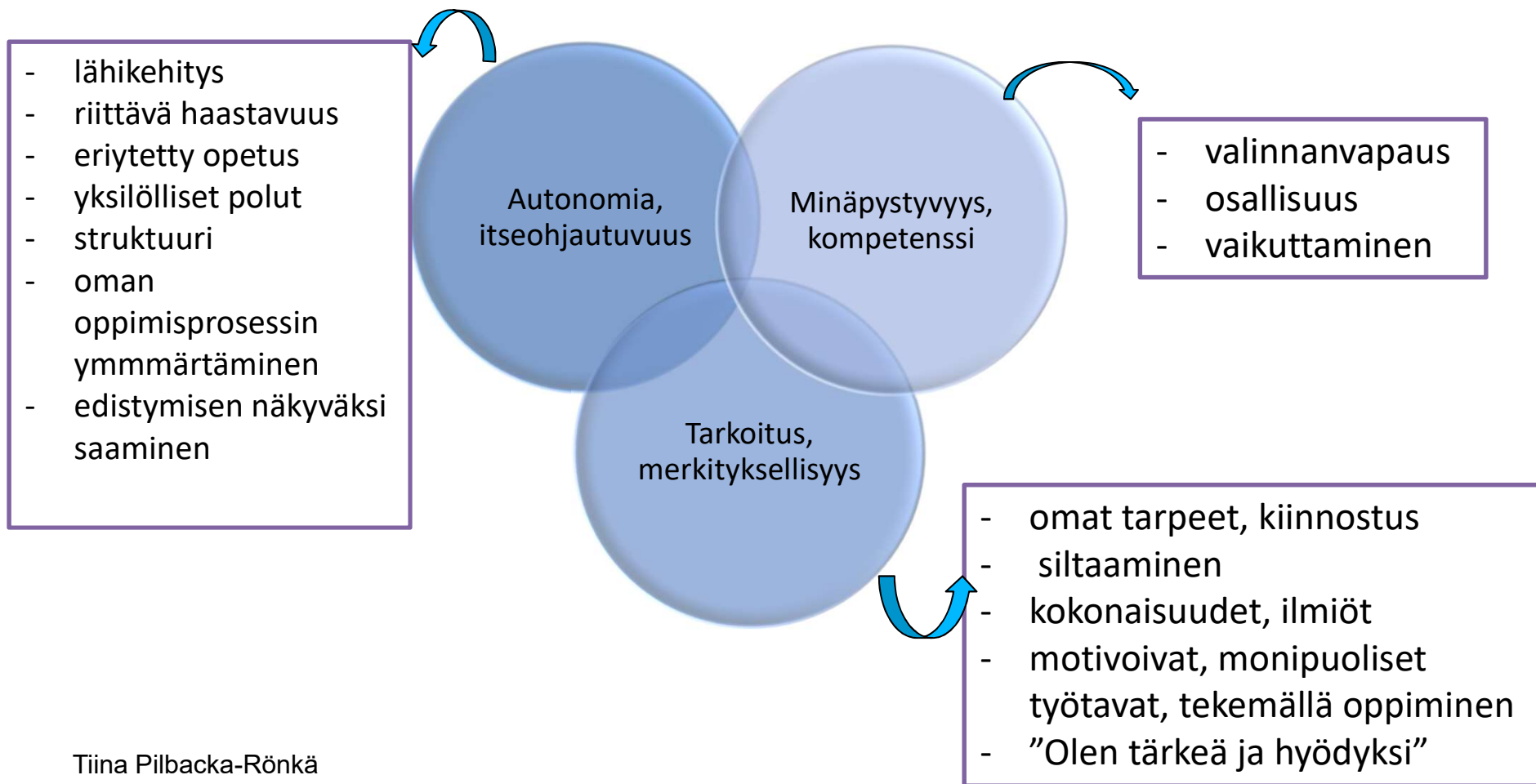

Opiskelun/työskentelyn strukturointi

- ohjeet työskentelyyn
kuvin tai sanoin
- [strukturoidut materiaalit](#)
- läksystruktuuri
- koestructuuri
- strukturoitu työskentely:
Touho, korityöskentely

Motivaatio

Tiina Pilbacka-Rönkä

UUSI OPS JA JOPO

- Opetuksen toiminnalliset ratkaisut
 - Laaja-alaiset kokonaisuudet

Joustava perusopetus

- Joustava, yksilöllinen kasvun tuki
- Joustava pedagoginen tuki
- Yksilölliset polut ja järjestelyt
- Yhteisöllisyys

Toiminnallinen oppiminen

Leskinen, Jaakkola & Norrena 2016

- tarkoittaa oppilaan aktiivista toimimista ja ajattelua oppimisprosessin aikana.
- Siinä hyödynnetään myös fyysistä toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Oppilas saa oppimisen aikana kokemuksia, elämyksiä ja oivalluksia.
- Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa ja lisää näin yhteistoimintaa ja sosiaalisia taitoja.

Työtavat ja toimintakulttuuri

TIEDONHAKU:
ULOS LUOKASTA

OPITUN
JAKAMINEN

TUTKIMINEN JA
KOEILU, PROSESSI

YKSILÖLLISET POLUT

EHEYTTÄMINEN

AUTENTTISET
KOKEMUKSET JA
PAIKALLISUUS

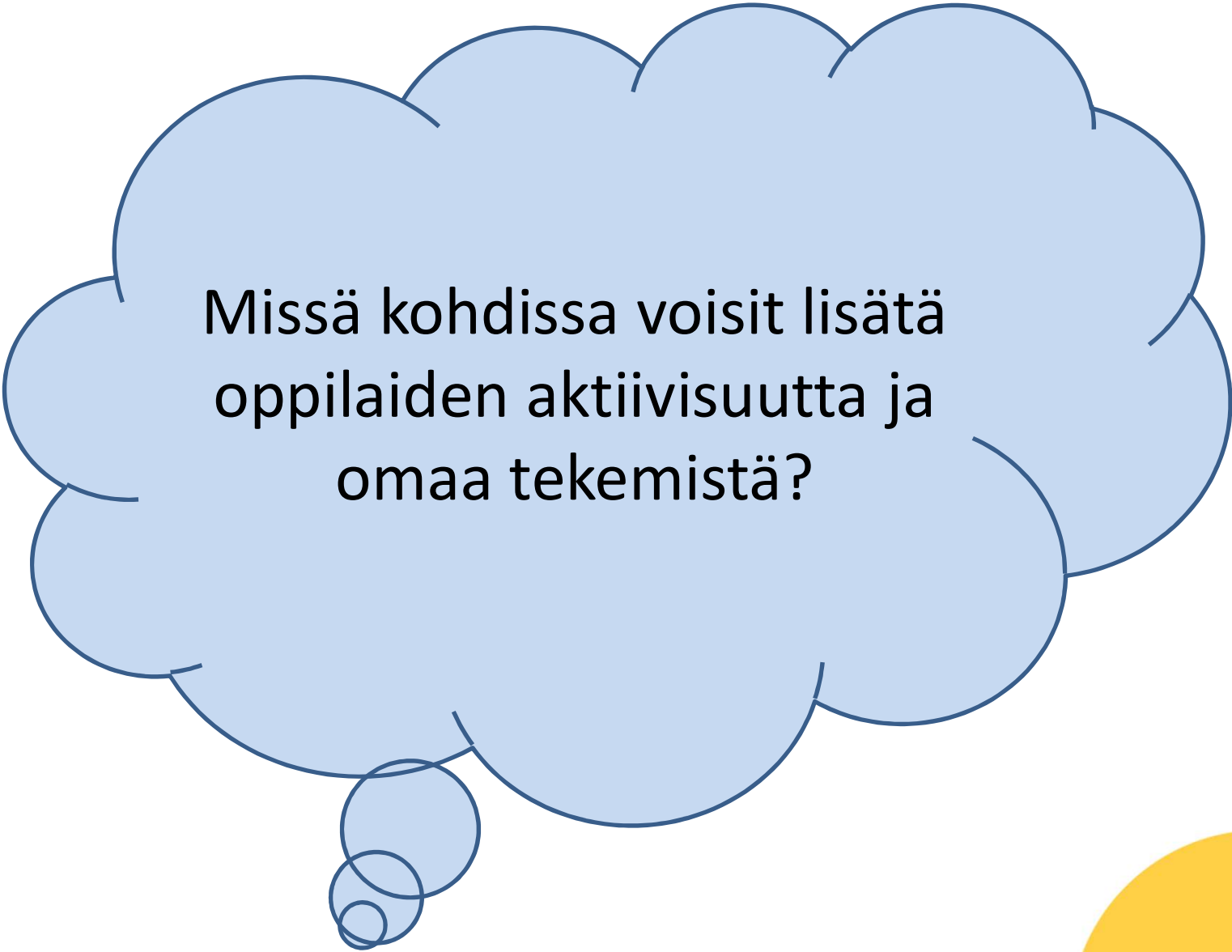
Eri ikätasoilla toteutuksen haasteet erilaisia

Oppilaan rooli (ops 2016)

- **Aktiivinen**
- Myönteiset tunnekokemukset
- Oppimisen ilo
- Uutta luova toiminta
- Yhteistyö
- Vuorovaikutus
- vahvuudet

Oppilaiden

- Kysymykset
- Keskustelut, ideointi
- Ongelmanratkaisu
- Työtapojen ja tuotoksen valinta
- Konkreettinen tekeminen
- Reflektointi
- Vertais- ja itsearviointi
- Asioihin vaikuttaminen

Missä kohdissa voisit lisätä
oppilaiden aktiivisuutta ja
omaa tekemistä?

Näkökulmia toiminnallisuuteen

- Ympäristön ja rutiinien muuttaminen
- Työskentelyn eri vaiheiden toiminnallistaminen
- Mokit, ilmiöt
- Pelit ja leikit
- Ulkona oppiminen, liikkuminen
- Tempaukset, tapahtumat

Oppimisympäristöt

- Edistävät vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllisen tiedon rakentamista.
- Pedagogisesti joustavia ja monipuolisia: oman koulun sisällä, mutta myös ulkopuolella, yhteisöt ja ihmiset

- Myös virtuaaliset oppimisympäristöt

- Muikku

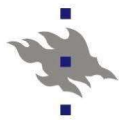
- Trello

Esimerkkejä työtavoista

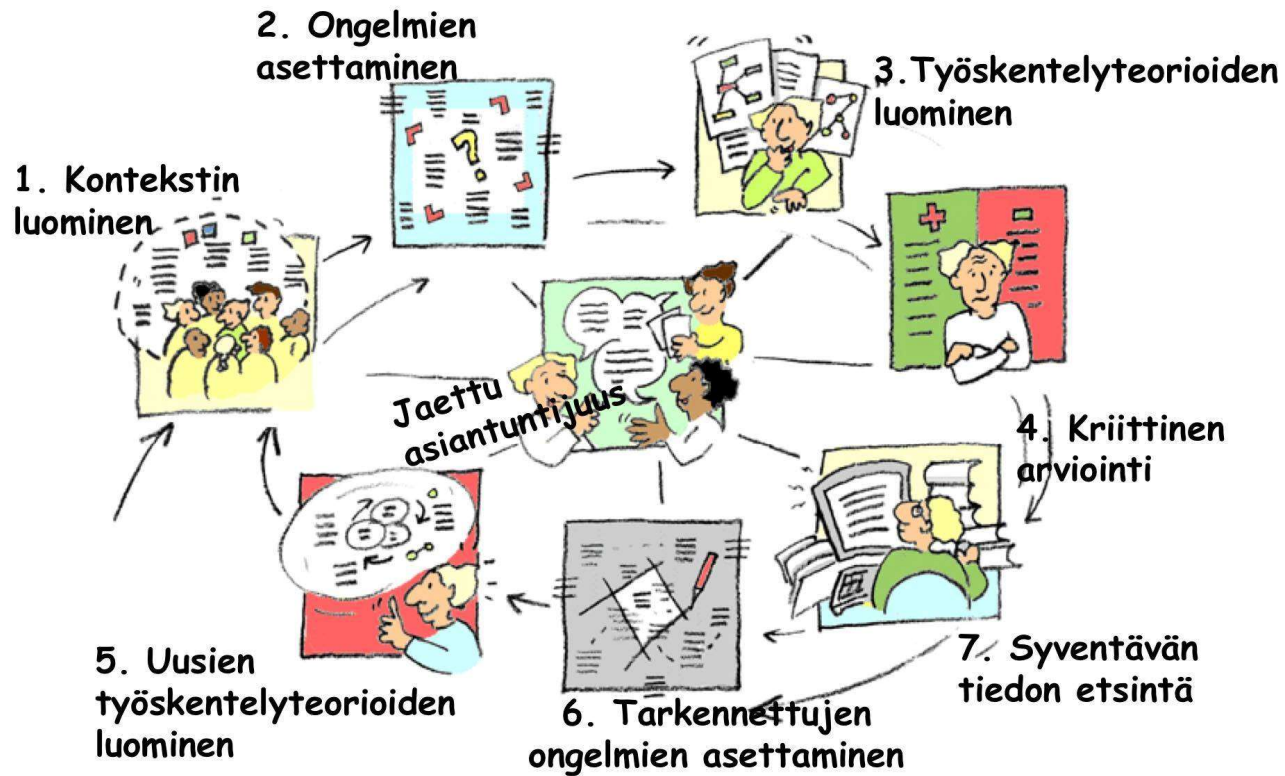
- Tutkiva oppiminen
- Yhteistoiminnalliset työtavat
- Tiimioppiminen
- Projektityöskentely
- Learning cafe
- portfolio
- Innovatiiviset opetuskäytännöt ITL
- Yksilöllinen oppiminen ja oppimisen omistajuus
Pekka Peura et al.

Tutkivan oppimisen osatekijät

[Hakkarainen 1998; Hakkarainen, Lonka, Lipponen, 1999;2004]

Yksilöllinen oppiminen palvelee myös toiminnallisuutta

- Perustuu Benjamin Bloomin Mastery Learning ajatukselle
- -> **opettajajohtoisessa opetuksessa hukkuu PALJON oppimispotentiaalia**
- Opiskeltava aines jaetaan 1-2 vkon moduleihin ja oppilas etenee yksilölliseen tahtiinsa
- Opettajan rooli on auttaa, neuvoa, tukea ja ohjata
- Paljon valmista materiaalia mm.
- <http://polku.opetus.tv/>
- www.hacked.fi
- <https://makeaa.wordpress.com/>
- Yksilöllinen oppiminen ja oppimisen omistajuus –FB-ryhmä
- peda.net/veraja/projekti/kelpokymppi
- <http://openbiomi.com/>

Kunnasta EU:iin - yksilöllisen oppimisen polku

Eenariina Hämäläinen: Oppimispolkuja historiaan ja yhteiskuntaoppiin

<http://gimmyh.blogspot.fi/2014/09/lukukauden-pituinen-peli.html>

Eheyttäminen

Aihekokonaisuudet ops 2004:

1. Ihmisenä kasvaminen
2. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys
3. Viestintä- ja mediataito
4. Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys
5. Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta
6. Turvallisuus ja liikenne
7. Ihminen ja teknologia

Cantell: Eheyttämisen kaksi päälinjaa

Ainelähtöinen,
monialainen
tiedonaloja yhdistelevä
eheyttäminen

Ilmiölähtöinen
eheyttäminen

- annetaan yksinkertaisia tiedonaloihin liittyviä käsitteitä ja pyritään niitä käyttämällä selvittämään ja ymmärtämään monialaisesti maailman monimutkaisuutta
- Otetaan haltuun yksinkertaisia tieteellisiä välineitä esim. haastattelu, kysely
- Määritetään etukäteen ne tieteenalat, joiden puitteissa asiaa käsitellään
- työskennellessä sijoitellaan annettuja käsitteitä esillä olevaan ilmiöön

- Päätetään ilmiö ja lähdetään etsimään siihen liittyviä ymmärtämistä ja jäsentämistä auttavia käsitteitä eri tieteenaloilta.
- Kokonaisuus lähtee autenttisesta elämyksestä, joka herättää kysymyksiä oppijoissa esim. saimaannorppa.
- Oppilaat muotoilevat kysymykset toimintasuunnitelmaksi .

Presidentti Tarja Halonen: Ehdotuksia ilmiöiksi

●○○○○ elisa LTE

14.27
un.org

53 %

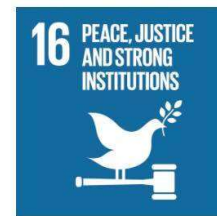
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
17 GOALS TO TRANSFORM OUR WORLD

[Home](#) [About](#) [Secretary-General](#) [Goals](#) [Take Action](#) [Key Dates](#) [Media](#)

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

/s

Vaihtoehtoja eheyttämiseen

- A) **rinnastamalla** eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti
- B) **jaksottamalla** eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi
- C) toteuttamalla **toiminnallisia aktiviteetteja** kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja
- D) suunnittelemalla monialaisia, **pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia** eri aineiden yhteistyönä ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja
- E) muodostamalla **oppiaineista integroituja kokonaisuuksia**
- F) **kokonaisopetuksena**, jossa kaikki opetus toteutetaan eheyttynä kuten esiopetuksessa.

Jopossa lisäksi

- työssäoppiminen ja työssäoppimistehtävät
- valinnaisaine?
- erilaiset oppimisympäristöt

Elämänhallinta

- Monialainen kokonaisuus
2h/vk

- Toiminnalliset,
monipuoliset työtavat

- Keskustelu, leikki

- Moninaiset
oppimisympäristöt

Miten voisit eheyttää
teidän jopolaisten
opiskelua?

Jopo ja jopolaiset osana kouluyhteisöä

Kirjallisuutta

- Cantell: Näin rakennat monialaisia oppimiskokonaisuuksia. 2015. Ps-kustannus.
- Hilliaho & Puolitaival: Ilmiön kaava. 2015. Talentum.
- Ilmiöopas:
<https://sites.google.com/site/ilmiopas/>
- Luostarinen & Peltomaa: Reseptit opsin käyttöön. 2016. PS-kustannus.
- Ops-pakka. Proedugo.
- Ovaska ym.:
Ilmioppi.<http://ilmioppi.wordpress.com/>
- Hakkarainen ym: Tutkiva oppiminen käytännössä. WSOY.
- Leskinen: Ryhmä toimimaan. 2010.Ps-kustannus.
- Paalasmaa: Aktivoi oppilaasi.2014.
- Penttilä: Ideoi ja onnistu. Tehtäviä ongelmanratkaisu-taitojen kehittämiseksi. 2014. Ps-kustannus.
- Tampio & Tampio: Ulos oppimaan. 2014. Ps-kustannus.

Luettavaa ja linkkivinkkejä

- Nostetta oppimiseen ilmiölähtöisen pedagogiikan ulottuvuuksia (PDF):
<http://bit.ly/1a5KwUQ>
- http://www.oph.fi/download/149159_Ahonen_Timo.pdf
- Cantell, H. (toim.) 2015 Näin rakennat monialaisia oppimiskokonaisuuksia. PS-kustannus.
- Järvilehto, L. 2014. Hauskan oppimisen vallankumous. PS-kustannus.
- Keltikangas-Järvinen, L. 2014. Maailman paras koulu? WSOY.
- Aivot, oppimisen valmiudet ja koulunkäynti, OPH, Muistiot 2012:1
- <http://visible-learning.org/>
- <http://openapua.blogspot.fi/>
- <https://teachonline.asu.edu/2013/09/setting-stage-meaningful-peer-peer-feedback/>
- <https://sites.google.com/site/ilmioopas/>
- http://www.oph.fi/download/138412_Koulu_kohtaa_maailman.pdf
- FB-ryhmät Ilmioppi, Yksilöllinen oppiminen ja oppimisen omistajuus